

1 of 1 DOCUMENT

deVerdieping **Trouw**

Trouw

27 augustus 2011 zaterdag

Was het de wapenstok of zachte dwang?

BYLINE: Rob Pietersen

SECTION: Binnenland; Blz. 6

LENGTH: 1019 woorden

- Vreedzame zitstaking in vreemdelingencentrum eindigt voor enkele actievoerders in de isoleercel

Aan een vreedzame zitstaking van ruim veertig vreemdelingen in detentiecentrum Rotterdam is donderdagavond een einde gemaakt met de **wapenstok**, zeggen actievoerders. "De leidende figuren zijn met **zachte dwang** naar hun cel begeleid", stelt een woordvoerder van het ministerie van justitie.

De actievoerders protesteerden tegen de uitzichtloze situatie en het strenge gevangenisregime in vreemdelingendetentie. "We worden behandeld als criminelen", zei actievoerder Joeri Zaloilo (zie kader) vooraf. "Vreemdelingendetentie mag alleen als er uitzicht op uitzetting is. Dat is er voor mijn cliënt absoluut niet," zegt zijn advocaat Hilde Bruggeman.

Ruim veertig actievoerders weigerden donderdagmiddag na het dagprogramma in de recreatieruimte naar hun cel terug te keren. Het bijstandsteam maakte een einde aan de actie, Zaloilo belandde in een isoleercel. "Dat lijkt onderhand standaardprocedure voor zit- en hongerstakingen", klaagt asieladvocaat Frans-Willem Verbaas, net als veel van zijn collega's. "Er zit zoveel goed verborgen gehouden leed achter de hoge muren en tralies van de detentiecentra, dat die onvrede wel vaker resulteert in acties. Maar wij mobiliseren die onvrede

nooit, omdat we weten wat zo'n actie voor gevolgen kan hebben. Bijvoorbeeld de isoleercel, of een gewelddadige beëindiging van de actie", zegt Rian Ederveen van het Meldpunt Vreemdelingendetentie.

"Er is geen klap gevallen", zegt de woordvoerder van Justitie. "Een paar actievoerders gedroegen zich wat opruiert. Die zijn in een isoleercel gezet." Zaloilo heeft inmiddels te horen gekregen dat hij voor de maximale duur van twee weken in die isoleercel zal moeten blijven, hoewel het ministerie erkent dat het een vreedzame actie betrof.

Amnesty wijst Justitie er al jaren op dat vreemdelingen vaker en langer worden opgesloten dan humaan is en dat Nederland daarmee internationale mensenrechten schendt. De mensenrechtenorganisatie deed in 2008 suggesties de situatie te verbeteren, maar constateerde vorig jaar dat er nauwelijks iets was veranderd. Zo worden alternatieven voor detentie (bijvoorbeeld een periodieke meldplicht, borgsom of elektronisch toezicht) nauwelijks gebruikt en zijn de omstandigheden in vreemdelingendetentie zwaarder dan onder het gevangenisregime.

Nederland sluit jaarlijks 8.000 tot 10.000 vreemdelingen op. Het gaat om nieuwkomers die niet over de juiste papieren beschikken (10 procent) of uitgeprocedeerde asielzoekers en andere vreemdelingen zonder papieren (90 procent), bij wie uitzetting vaak moeizaam verloopt.

Kamerlid Sharon Gesthuizen (SP) noemt de maximale straf van twee weken isoleercel voor enkele actievoerders 'schokkend' en 'onacceptabel'. "Deze mensen komen op vreedzame wijze op voor hun rechten, namelijk een menswaardig bestaan, zonder angst en onzekerheid. Dit is on-Nederlands. Wij vinden dat de ministers Opstelten en Leers nu hun rug eens moeten rechten tegen de windhoos

van de PVV. Vluchtelingen zijn geen criminelen, het zijn mensen die we als mensen moeten blijven behandelen. Het wordt tijd dat ze met acceptabele alternatieven voor die onmenselijke detentie komen."

Actievoerder: Je wordt gek van verdriet, onzekerheid en de uitzichtloosheid

"Dit is een schreeuw om aandacht, een wanhoopsactie. Daar zou in vreemdelingendetentie wat meer begrip voor moeten zijn. Maar het scenario bij vreedzame acties, zoals zit- of hongerstakingen, eindigt veel te vaak met **wapenstok**, handboeien en de isoleercel", zegt Frans-Willem Verbaas, asiel- en mensenrechtenadvocaat.

Het begint volgens Verbaas met het regime in detentiecentra. Dat is vaak strenger dan in echte gevangenissen. "Het centrum in Alphen werd niet voor niets Guantánamo aan den Rijn genoemd. Vluchtelingen die niks strafbaars hebben gedaan, worden behandeld als criminelen. Dat wringt. Waarom zetten we ze niet gewoon in een jeugdherberg met een hek erom?"

De mensenrechtenadvocaat vindt het raar dat in vreemdelingendetentie de isoleercel nog zo vaak als strafmiddel wordt ingezet. "In de psychiatrie zijn ze juist terughoudend omdat dagenlange opsluiting kan leiden tot klachten die uiteen kunnen lopen van angstaanvallen tot psychoses. In vreemdelingendetentie kan die straf ondanks die gevolgen nog gewoon voor maximaal twee weken worden opgelegd. En zo'n opsluiting aanvechten kan alleen achteraf, dat is ook al zo onrechtvaardig. Als je dan in het gelijk wordt gesteld, krijg je een fooi van 10 euro voor elke dag dat je er zat."

Joeri Zaloilo was donderdag een van de actievoerders in detentiecentrum Rotterdam. "Als ik donderdagavond niet bel, zit ik in de isoleercel", voorspelde hij. "We moeten iets. Onze positie is zo afgrijselijk uitzichtloos."

In 2009 werd Zaloilo 'ongewenst verklaard', kreeg hij te horen dat hij uit Nederland moest vertrekken, en werd hij

in detentie ondergebracht. Eerst in Zeist, later in Rotterdam. Uitzicht op uitzetting of vrijlating is er niet. "Ik kan nergens heen, ik ben statenloos. Ik ben geboren in 1980, en op twaalfjarige leeftijd met mijn ouders de Sovjet-Unie ontvlucht. Dat land bestaat niet meer. Waar ik vandaan kom, heet nu Georgië, daar willen ze me niet hebben. Omdat ik er geen familie heb, er nooit vijf jaar heb gewoond, de taal niet spreek en geen goede diploma's heb. Ik voldoe aan geen van de criteria", aldus Zaloilo. "De consul beantwoordt onze aanvragen voor de Georgische nationaliteit niet eens", zegt zijn advocaat Hilde Bruggeman.

"Mijn dochtertje is in juli vorig jaar geboren, ik zat vast in Zeist. Dat doet pijn. Ik ben geen boef. Als onuitzetbare vreemdeling kun je letterlijk geen kant op. Er zit hier op de afdeling een Soedanees die al voor de negende keer is opgepakt en vastgezet. Steeds voor twee, drie maanden. Een Georgische vriend van mij is in hongerstaking, hij zit alles bij elkaar al zo'n negen jaar in bewaring. Het leven in detentie is zo stressvol, je wordt gek van verdriet, onzekerheid en uitzichtloosheid", zei Zaloilo voor de actie.

Advocaat: Onschuldige vluchtelingen worden behandeld als criminelen

Amnesty dringt al jaren aan op verbetering

LOAD-DATE: August 26, 2011

LANGUAGE: DUTCH; NEDERLANDS

GRAPHIC: Het vluchtelingendetentiecentrum in Alphen aan den Rijn kreeg de bijnaam Guantánamo aan den Rijn.
FOTO MAARTEN HARTMAN

PUBLICATION-TYPE: Krant

JOURNAL-CODE: Trouw